

HITÜNK ÉS ÉLETÜNK

HITTANVERSENY 2017.

I. HITÜNK

Az ÖRÖKSÉG című hittankönyv 2-5. leckéi

2. Hitünk

A hit azt jelenti, hogy megbízunk valakiben.

Ha fölriadsz álmodból és édesanyád megsimogat, megnyugszol. Elhiszed neki, hogy nem kell félned, minden rendben van. Megbízol édesanyádban.

A tanító néni olvasni, számolni tanít. Elhiszed neki, hogy ő jól ismeri a betűket és a számokat, és valóban erre tanít téged. Megbízol a tanító néniben.

Felülsz a vonatra, az autóbuszra. Elhiszed, hogy olyan ember ül a kormánynál, aki tud vezetni, és nem okoz balesetet. Megbízol a sofőrben, a mozdonyvezetőben.

A hit alapszava a bizalom. A vallásos hit azt jelenti, hogy Istenben bízunk. Valljuk, hogy ő létezik, hogy szeret minket, hogy gondot visel ránk.

1. Isten léte alapvető igazság

Felfedezhetjük Istent a világban.

Amikor ránézünk egy házra, tudjuk, hogy mérnök tervezte. Kőműves rakta a falakat, s vízvezeték-szerelő és asztalos is dolgozott rajta, mire elkészült. A ház nem magától lett.

A ruhát varrónő varrja. A számítógép programját programozó szakember írja. A könyvet nyomdász készíti. Egyik sem magától keletkezik.

Ha ránézünk egy szál virágra vagy kirándulunk az erdőbe, ha hegyek-völgyek között, kanyargó folyók mentén rácsodálkozunk a természet szépségére, tudjuk: ez sem lehet magától. Valaki alkotta.

Felfedezhetjük Istent önmagunkban is.

Örülünk, hogy szüleink egymásra találtak. Tudjuk: szerelmes szeretetükből születünk. A szerelmet szívükbe oltotta valaki.

Szeretetre, boldogságra vágyunk. Szívünk tele van törekvéssel a szép és a jó iránt. Tudunk szeretni és gondolkodni. Mindezt valaki belénk ültette.

Következtetünk: az alkotás Alkotót feltételez.

A teremtet világ rendje és az ember szívének szomszédja egyaránt Istenért kiált. Hisszük, hogy **van Valaki, aki a világmindenséget alkotta és az embert teremtette. Ő Isten.** Nem látható, de föl ismerem nyomait a világban és saját életemben. Isten léte alapvető igazság számomra.

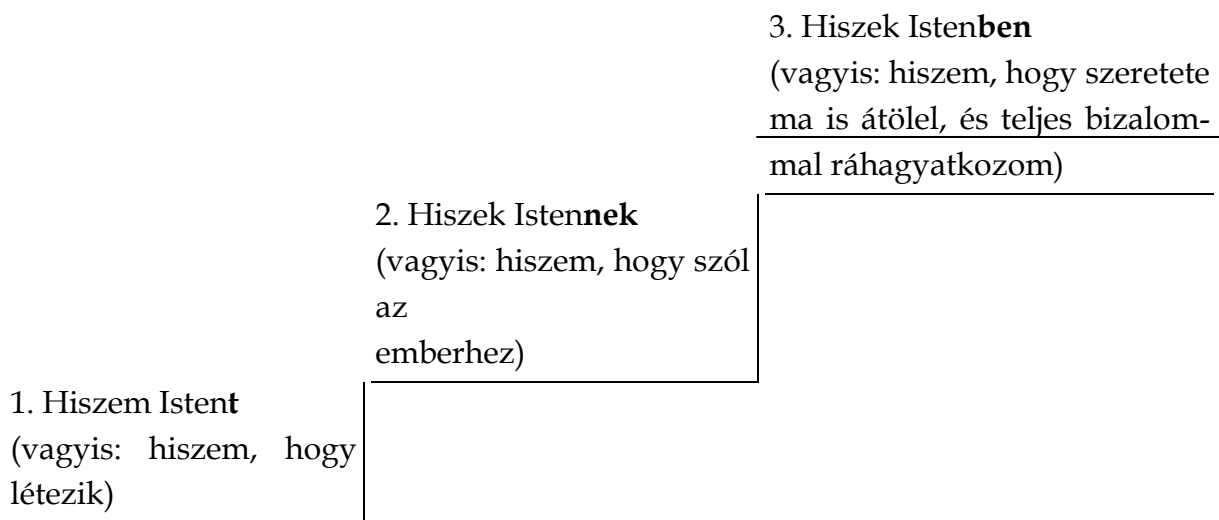
Vannak, akik azt mondják: „Csak azt hiszem, amit látok. Istent nem látom, ezért nem hiszek benne.” Aki így beszél, bizony nagy butaságot mond. Hiszen nem látjuk a levegőt sem, mégis tudjuk, hogy van; meg is

halnánk nélküle. Nem látjuk a szelet, csak azt látjuk, hogy hajladoznak a fák. Nem látjuk a gondolatainkat és nem látjuk a rádióhullámokat, mégis pontosan tudjuk, hogy ezek léteznek.

2. A hit lépcsőfokai

A teremtet világ rendje és az ember szívének szomszédja egyaránt Istenért kiált. Elfogadjuk tehát Isten létét. Hitünk azonban több ennél: azt is jelenti, hogy **benne teljesen megbízunk**. Odafigyelünk az üzenetére és elfogadjuk az igazságokat, amelyekre tanít minket.

Tudatosítsuk hitünk lépcsőfokait!

3. A hit döntés

Értelmemmel elfogadom, hogy **Isten létezik**. Üzenetében felfedezem a szeretetét. Imádságomban én is szólok hozzá. **Szívemmel rábízom az életemet**. Tudom: jót akar nekem. Ezért **úgy akarok élni, ahogyan Ő kéri tőlem**.

A balga ember homokra építi a házát. Egy ideig áll az épület, de ha jön az ár, ha süvölt a szél, a ház összedől. Az okos ember sziklára építi a házát. Jöhet eső és fújhat szél, ez a ház erősen áll.

Lehet építkezni homokra is, csak nem érdemes... Te mire akarsz építeni az életedet? Futóhomokra? Aki a hitet komolyan veszi, sziklaalapra építkezik.

LITURGIA

Az egek beszélik Isten dicsőségét, és az ő kezei alkotmányát hirdeti az égboltozat. Az Istenszülő imái által, Üdvözítő, üdvözíts minket! (*pünkösdi antifona*) – Mely igen fölségesek a te műveid, Uram, mindeneket bölcsességgel cselekedtél... (*vecsernyei zsoltár*)

3. Keresztény hitünk

Egy király vakokat hívott az udvarába. Az udvar közepére hozatott egy elefántot, s köréje állította a világtalan embereket. Mindegyikük megtapogathatta az elefántot, ott, ahol éppen állt.

Kisvártatva a király megkérdezte a vakokat: Mi az elefánt?

Aki az elefánt ormányánál állt, azt mondta: az elefánt egy hajlékony cső. Aki a fülét tapogatta meg, azt mondta: az elefánt egy hatalmas legyező. Aki az oldalánál állt, azt válaszolta: az elefánt érdes fal. Aki a lábát fogta meg, azt mondta: az elefánt egy vastag oszlop. Aki a farkánál állt, így szólt: az elefánt egy ostor.

Mindegyikük elmondta saját tapasztalatát, de a kép nem állt össze. Nem tudták meg, milyen is az elefánt.

Ha önmaga gondolkodására lenne hagyatva, bizony vakként tapogatózna az ember az Istenkérdésben. A filozófusok istenkeresése tiszteletre méltó szellemi próbálkozás. A nagy vallásalapítók is elmélyült megállapításokat tettek a Magasságbeliről. Isten azonban egészen más, őt teljesen megismerni, értelmünkkel felfogni lehetetlen. A létét fel tudjuk ismerni, de önmagunk erejéből nagyon keveset tudnánk róla.

Hogy milyen is az Isten, azt Jézustól tudjuk. Isten Jézus Krisztusban mutatta meg magát a világnak.

1. Keresztény hitünk alapja: az Úr Jézus személye, evangéliuma

Istenről többféle vallás beszél, a vallási tanítások között azonban eltérések vannak. **A mi hitünk a keresztény hit.** A *keresztény* szó a *Krisztus* szóból származik, azt jelenti: *krisztusi*. Az Úr Jézus Krisztus követőit nevezik így.

A kereszténység elsősorban nem egy hittételekből és erkölcsi elvekből álló tanítási rendszer; nem valami, hanem **valaki: Jézus Krisztus**.

Pál apostol Jézus követője és evangéliumának hirdetője volt. Amikor fogságba került, a római helytartó így fogalmazta meg a vádat vele szemben: vitája van egy bizonyos halott Jézust illetően, akiről Pál azt állítja, hogy él.

Ez a hivatalnok nem is tudta, milyen pontosan fogalmazott. A kereszténység lényegét mondta ki ebben a mondatában. Igen, mi, keresztények, **egy bizonyos halott Jézusról azt állítjuk, hogy él.** Hisszük, hogy Jézus élete, tanítása, szenvedése, halála és feltámadása a történelemnek és személyes életünknek is a legfontosabb eseménye. Benne Isten jött közénk, hogy az embert saját életében részesítse.

Krisztus útján járni többet jelent, mint egy vonzó példát követni. A keresztény hitben élő ember tapasztalata az, hogy **Krisztusban élni** rendkívüli élmény; hol dadogósan, hol könnyesen szép öröm, boldogság és szabadság.

2. A mi Istenünk irgalmas és emberszerető Isten

Istent teljesen megismerni lehetetlen. Az Úr Jézusra figyelve ugyanakkor egyre többet tudhatunk meg az irgalmas és emberszerető Isten titkából.

Isten **hatalmas. Mindenható és mindentudó.** Liturgiánk szavai szerint „**kimondhatatlan, kifürkészhetetlen, láthatatlan, megfoghatatlan, örök és változhatatlan** Isten.” Ő „megközelíthetetlen világosságban él,” és a nemlétből hozta létre a világot s benne az embert. A teremő Isten nagyságát emberi szó nem képes kifejezni.

Jézus mégis egészen egyszerűen beszél Istenről. Atyának mondja őt. Így szólítja: „**Abba**”. Nehéz magyar nyelvre átültetni ezt a kifejezést. Arámul, az Úr Jézus anyanyelvén ez a szó az édes-apa legszebb, egészen bensőséges megszólítása. És erre buzdít Mesterünk minket is, amikor így tanít imádkozni: „**Mi Atyánk...**”

Jézus életében – szavaiban és tetteiben – **Isten** egészen közel jön az emberhez. Megmutatja, **ki nyilatkoztatja magát**. Félelmetes és felfoghatatlan nagysága előtt leborulunk, s egyúttal mély bizalommal és gyermeki ragaszkodással állunk az irgalmas és emberszerető Atya elé.

3. Az egy Isten Szentháromság: Atya, Fiú és Szentlélek

Az evangélium elénk tárja Isten szentségének és nagyságának egy olyan titkát, amelyet értelmünkkel **csak töredékesen** tudunk megközelíteni. Ez a Szentháromság misztériuma.

Amikor Jézus megkeresztelkedett a Jordán folyó vizében, felhangzott az Atya szózata – „ez az én szeretett Fiam” –, és galamb képében megjelent a Szentlélek. Liturgikus énekünk szerint ekkor „**kijelentetett nekünk a Szentháromság imádtatása.**”

Az Atya hangja más alkalmakkor is hallatszott. Jézus pedig maga mondta: „Én és az Atya egy vagyunk... Aki engem lát, látja az Atyát is... Én az Atyában vagyok, és az Atya énbennem.”

A Titkos Vacsorán az Üdvözítő arról is beszélt, hogy az Atyához megy, és **elküldi** tanítványainak a **Szentlelket**. A Szentlélek azonos lényegű az Atyával és a Fiúval. Ő a Vigasztaló, aki elvezeti a Krisztusban hívőket a teljes igazságra. A Szentlélek – amint Jézus ígérte – el is jött, és megerősítette az apostolokat. Ma is ő élte és erősíti Krisztus követőinek közösségét, az egyházat.

Isten: Szentháromság. A **szeretet Istenének titka** ez. Hiszen a szeretet párbeszéd, a szeretet odaadás, a szeretet lemondás önmagunkról a másik javára. A szeretetben saját énünk „odalesz” a másikban. A **kinyilatkoztatás bizonyossága** mellett a **szeretet logikája** teszi megközelíthetővé számunkra a Szentháromság titkát. De tudnunk kell, hogy „tükör által, homályosan látunk”, s így a háromszemélyű egy Isten titka mindig is hitünk **felfoghatatlan és kifürkészhetetlen misztériuma** marad, amelyet egyetlen könyv, egy hittanlecke sem magyarázhat meg nekünk.

LITURGIA

Szentháromság, könyörülj rajtunk! Urunk, tisztíts meg bűneinktől! Uralkodó, bocsásd meg vétkezéseinket! Szent, tekintsd és gyógyítsd meg betegségeinket a te nevedért! - Szent Isten! Szent Erős! Szent Halhatatlan! Irgalmazz nekünk! (A Szokásos kezdet részlete)

Istennek egyszülött Fia és Igéje, ki halhatatlan vagy, és a mi üdvösségünkért a szent Istenszülő s mindenkorszűz Máriától megtestesülni kegyeskedtél, változatlanul emberré lettél, megfeszítettél, Krisztus Istenünk, legyőzted halállal a halált, ki egyike vagy a Szentháromságnak, az Atyával és Szentlélekkel együtt dicsérendő, üdvözíts minket! (A Szent Liturgia himnusza)

ÉRDEKESSÉG

A hal őskeresztény jelkép. Többször szerepel az evangéliumban, például a kenyérszaporítás vagy a galileai viszontlátás történetében. Ezért is lehetett Jézus jelképe. Ebben a jelképben azonban egyúttal hitvallás is rejlik. A hal (görögül i-kh-th-ü-sz) szónak minden betűjével új szó kezdődik, ez adja a vallomást:

I	KH	TH	Ü	SZ
É	R	E	I	Ó
SZ	I	O	O	T
O	SZ	U	SZ	É
U	T			R
SZ	O			
	SZ			

Iészousz **K**hrisztosz **T**heou **H**üiosz **Sz**ótér – vagyis: Jézus Krisztus Isten Fia Megváltó.

4. Katolikus keresztény hitünk

Krisztus követőinek kétezer éves közössége az **egyház**.

Az Úr Jézus tanítványai Mesterük halála után **nagypénteki** félelmük falai közé zárkóztak. A Feltámadottal való **húsvéti** találkozások révén azonban csordultig telt a szívük örömmel. A Szentlélek **pünkösdi** eljövetele után pedig bátran hirdetni kezdték Krisztust.

Az Úr Jézus tanítása gyorsan terjedt. A Krisztus-követők létszáma – az evangélium magával ragadó erejének köszönhetően – napról napra gyarapodott. A maroknyi tanítványból rövid időn belül országhatárokon átívelő, sok-sok embert magába foglaló, hatalmas szervezet lett.

Isten népe, a Krisztusban hívő emberek közössége **lelki közösség** és egyúttal **látható szervezet**, amelyet kezdettől így neveznek: az **egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyház**.

A kereszténység kétezer éves története alatt két nagy **egyházszakadás** okozott igen súlyos sebet az egyház testén. A szakadások miatt Krisztus követői ma több felekezetre osztottan élnek. A Szentlélek ajándékaként valamennyi keresztény közösségben sok igazságot és értéket fedezhetünk fel; tanulhatunk is egymástól. **Krisztus egyháza** ugyanakkor **teljességében a Katolikus Egyházban létezik**, amelyet Szent Péter utóda és a vele közösségben lévő püspökök kormányoznak.

1. Van-e szükség egyáltalán egyházra?

Az Úr Jézus akarata, hogy követői szervezett közösségben éljenek.

Jézus **tizenkét apostolt** választott. Maga köré gyűjtötte őket, és küldetést bízott rájuk: „Amint engem küldött az Atya, én is küldelek titeket...” Az apostolok közül külön kiemelte Simont, akinek a **Péter** nevet adta, és az egyház látható alapjává tette: „Te Péter vagy – mondta neki –, és én **erre a sziklára építem egyházamat**.” A Tizenkettőt küldte el az Úr **evangéliumának hirdetésére**. **Bűnbocsánatot** közvetítő hatalmat adott nekik, a Titkos Vacsorán pedig rájuk bízta az **Eukarisztia** szolgálatát: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.” Nekik küldte el megerősítésül a **Szentlelket**, hogy összegyűjtsék a Krisztusban hívők közösségét.

A leírt evangéliumok nem úgy keletkeztek, hogy Máté, Márk, Lukács meg János jegyzetelte vagy diktafonra vette volna Jézus szavait. Az apostolok nem könyvet adtak pünkösdkor az emberek kezébe, hanem **szóban** közölték az **örömmüzenetet**. Akik ezt elfogadták, azok az emberek **közösséget** alkottak. Nem csupán összejártak találkozni, beszélgetni, hanem „állhatatosan kitarítottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban.” (ApCsel 2,42) A szóbeli igehirdetés révén tértek meg százak, ezrek. Már létezett a keresztény közösség, azaz már élt, működött az egyház, amikor igényé vált, hogy a tanítást, az örömhírt írásban is megfogalmazzák. **A leírt evangéliumok tehát az egyház ölében keletkeztek.** Jézus és az egyház elválaszthatatlanul tartoznak össze.

A Jézus Krisztussal való találkozás helye ma is az egyház. Az ő örömhírét az egyház foglalta írásba, az egyház őrzi kétezer éve, s ma is az egyház adja tovább hitelesen, csorbítatlan hűséggel

2. Mit jelent az, hogy valaki katolikus?

A *katolikus* szó egyetemest, általánost jelent. A szó eredete a görög katholikosz, amelynek jelentése „az egészhez tartozó”, „teljességben és harmóniában levő”, „egész szerinti”. A szó az első évezredben a teljes, az **igaz tanítást** jelölte. Ezt jelöli számunkra ma is. A Krisztus-követők között történt szakadások után ugyanakkor változott is a *katolikus* jelentése: ez a szó lett a megkülönböztető jelzője a római pápa által vezetett nyugati keresztényeknek.

Az egyházszakadások azzal is együtt jártak, hogy a különvált keresztény közösségekben sérült a krisztusi tanítás teljessége. A Szentlélek kegyelme révén a Katolikus Egyház tévedés nélkül és csorbítatlanul őrzi az apostoli hagyományt, azaz a **hitletétemény** teljességét. **Az egyház láthatatlan feje Krisztus, látható feje a római pápa.**

Az egyház nem önmagát hirdeti. A **Hold**hoz hasonlítható, melynek minden **világossága a Nap fényének tükrözése**. Az egyház Krisztus világosságából és Krisztus világosságában él, s Krisztus világosságát sugározza.

A katolikus keresztények Péter apostol utóda, a római pápa és a vele egységben lévő püspökök atyák vezetésével járják a hit örömteli útját. Krisztusban elrejtett életük kibontakozása a **szenstések** kegyelme által történik. A keresztény élet zarándokútján – amelyen az **Istenszülő** anyai szeretete kíséri őket – példák és társaik a **szenetek**.

A Katolikus Egyház tagjai **többséke rítus** szerint élnek meg a hitüket. A világegyházban a **római katolikusok**, vagyis a latin szertartásúak vannak túlnyomó többségben. Keleti rítusúak a bizánci szertartású katolikusok, azaz a **görökatolikusok**, valamint az örmény, szír, káld, malabár, kopt katolikusok is. A rítusok különbözőek, de azonos értékűek, és a rítusok sokfélesége is az egyház gazdagságához tartozik.

3. Az Egyház feladatai

Az egyház küldetése, lényege négy feladatában mutatkozik meg:

- **Isten Igéjének hirdetése**
- **közösségalkotás**
- **imádság**
- **szeretetszolgálat**. Ez a négy feladat kiegészíti egymást.

Az egyház nem klub, szakkör vagy egyesület, hanem a szentségekben megvalósuló, „felülről jövő” közösség. Valódi otthon, amely táplál és éltet. Milyen nagyszerű, amikor templomunkban, egyházközségünkben a szentségi és a felebaráti közösséget együtt tudjuk meg tapasztalni!

Az evangélium hirdetése nem lenne hiteles az imádság és az önzetlen szolgálat nélkül. A szeretetszolgálat, a szegények, elesettek felkarolása viszont nem helyettesítheti sem az evangéliumhirdetést, sem az imádságot. Az imádság az egyház folyamatos szívdobbanása, amely nélkül nincs élet.

Az evangélium hirdetésével másokat hívunk meg a megtérésre; a szeretet cselekedeteivel pedig az bizonyosodik be, hogy mi magunk, az Egyház tagjai az evangélium tanítása szerint élünk-e.

LITURGIA

Áldott vagy te, Krisztus Istenünk, ki a halászatot bölcsékké tetted, leküldvén nekik a Szentlelket, s ő általuk hálódba ejtetted az egész földet. Emberszerető Urunk, dicsőség néked! (*Pünkösdi tropár*)

ÉRDEKESSÉG

A kép a kopt (egyiptomi) keresztények keresztjét ábrázolja. A kereszt külső ágaiban 12, a kereszt középső részében 4 kis kövecskét helyeztek el. A 12 kis barna kő az apostolok testületét, vagyis az egyházat, a 4 fehér kövecske pedig a négy evangélistát jelképezi. Az elhelyezés pedig arra utal, amit főntebb már olvashattál: a leírt evangélium az egyház ölen keletkezett.

SZIPORKA

A pápa és a római főrabbi egyszerre érkeznek a lifthez. Az ajtó előtt hosszasan udvariaskodnak, melyikük lépjen be először. Végül a pápa elmosolyodik: - Menjen előbb, hiszen előbb volt az Ószövetség...

5. Görögkatolikus keresztény hitünk

Több mint ezer résztvevője volt 2012-ben a magyar görögkatolikusok római zarándoklatának. Akik jelen voltak a vatikáni Szent Péter Bazilikában végzett alkonyati zsolozsmán, egyhangúlag arról számoltak be: ez a felejthetetlenül szép szertartás életre szóló, mély hit- és egyházélményt jelentett számukra. Szent Péter sírja fölött, a Katolikus Egyház szívében imádkoztak. Tették ezt katolikusként s ugyanakkor görög szertartású katolikusként, ősi keleti hagyományuk rendje szerint.

Az előző leckékben arról beszéltünk, mennyire fontos az életünkben a **hit**. Azután tisztáztuk, hogy a **kereszténység** a mi hitünk. Ezt követően megtanultuk: életünket meghatározó, örömteli bizonyosság, hogy a kereszténységen belül **katolikusként** élhetünk. Mindezek után most arról gondolkodunk, milyen nagyszerű ajándékot és feladatot jelent számunkra, hogy katolikus hitünket a keleti szertartás rendjében élhetjük meg - vagyis hogy **görögkatolikusok** vagyunk.

1. Történelmi háttér

Az első évezred végén igen fájdalmas esemény történt: súlyos emberi hibák miatt **kettészakadt Krisztus egyháza**. A Keleten élő Krisztus-követők ettől kezdve **ortodoxnak**, a nyugatiak **katolikusnak** nevezték magukat. Hitük tartalmát illetően viszonylag kevés különbség van köztük, szervezetükben azonban egyre távolabb kerültek egymástól. Az ortodox hívek közösségét a nagy egyházi központok főpapjai, a pátriárák irányítják. A katolikus egyház látható feje Szent Péter utóda, a mindenkori római pápa.

Az egyházszakadás után Keleten is, Nyugaton is sokan érezték úgy: ezt a súlyos bűnt jóvá kell tenni. A keresztényeknek alapvető kötelességük összevarrni Krisztus kettészakított köntösét. A XV. századi **firenzei zsinaton** ez hajszáll híján sikerült is, hiszen már aláírták és ki is hirdették a keleti és a nyugati egyház újraegyesülését kimondó bullát. A török birodalom terjeszkedése miatt azonban az egyesülés mégis beteljesületlen álmok maradt.

Az **unió**, vagyis az egységet kereső szándék csak a későbbi évszázadokban járt sikerrel. Ekkor azonban már nem a keleti és a nyugati egyház egésze, hanem csak kisebb részterületek egyházi vezetői tárgyaltak egymással. Így esély sem volt arra, hogy teljes egység jöjjön létre a katolikusok és az ortodoxok között. Az unió csak kisebb területek egyházi közösségei között valósult meg.

A görögkatolikus egyház a XVI. és XVII. század egységtörekvései révén jött létre. Azon ortodox egyházi közösségek lettek görögkatolikusok, amelyeknek a püspökei elfogadták az unió feltételeit. **Görögkatolikus** keresztények tehát azok, akik **egységre léptek a római pápával**, és a katolikus egyház szervezetének részei lettek, de mindeközben **megőrizték** rítusuk, keleti szertartásuk gazdag sajátosságait.

Görögkatolikusnak lenni számunkra azt jelenti, hogy egészen kiváltságos helyzetben vagyunk, hiszen keresztény **hitünk és életünk Kelet és Nyugat egyházának teljes örökségét hordozza.**

2. Lelki otthonunk: a Görögkatolikus Egyház

Templomunk, ikonosztázionunk, ikonjaink

A görögkatolikus templom ismerve az **ikonosztázion**, a képállvány, amely liturgikus életünk magától értetődő közege, az isteni kegyelem kisugárzásának lelket formáló tere. Nem elzárja a szentélyt, hanem mintegy a mennyország képernyőjeként annyit tár fel az isteni misztériumból, amennyi felfogható. A Liturgiában pedig **megnyílik**, hogy jelezze: mindnyájan Isten Országába, Isten dicsőségének csodálatos világába vagyunk hivatalosak.

Templomainkban a képállványon kívül is jelen vannak az **ikonok**, és otthonainkban sem csupán a lakást díszítik. Az ikon az a hely, ahol Isten jelen van, ahol találkozni lehet vele; **az ikon az Isten végtelen könyörületessége, kegyelme**; alkalom arra, hogy „megérinthessük ruhája szegélyét.” Az ikonban az Istenember odalép mellénk, arra emlékeztetve minket, hogy mi is Isten képe vagyunk, Isten ikonja. Azt is jelzi, hogy a sorsunk, a célunk: Hozzá hasonlókká lenni.

Liturgikus életünk

Legfontosabb szertartásunk a **Szent Liturgia**. Ezt az előesti **alkonyati zsoltosma** (vecsernye) és a **reggeli istentisztelet** (utrenye) készíti elő.

Liturgiánk imádságait teljesen átjárják a **Biblia szövegei**. Aki ismeri a Szentírást, annak szertartási szövegeink sok-sok bibliai mozzanata örömmel tölti el a szívét. Aki nem jártas a Bibliában, az pedig szinte észrevétlenül ismerkedik meg az Írásokkal – miközben szomjas lelke imádság közben készségesebben is fogadja Isten szavát.

Otthonosság

Templomaink atmoszférájának, liturgiánk kisugárzásának, énekeink közösségi élményének köszönhetően Egyházunkban a családiasság, az otthonosság érzése vesz körül bennünket. Ez is a Lélek ajándéka, amely segít megélnünk Isten szeretetének életformáló tapasztalatát.

Magyar Görögkatolikus Egyházunk

Hazánkban három főpásztor: egy érsek, egy püspök és egy kormányzó atya irányítja a Görögkatolikus Egyház életét. Debrecenben él a **Hajdúdorogi Főegyházmegye** érsekmetropolitája, Miskolcon a **Miskolci Egyházmegye** püspöke, Nyíregyházán pedig a **Nyíregyházi Egyházmegye** apostoli kormányzója.

Egyházunk lelki központja **Máriapócs**, ahová esztendőről esztendőre százezrek zarándokolnak el az Istenszülő könnyező kegyképéhez. Szeretett kegyhelyünk **Sajópálfala** is.

3. Görögkatolikusnak lenni ajándék és feladat

Görögkatolikusnak lenni a Gondviselés ajándéka. **Lehetőség** arra, hogy keresztény hitünket Kelet és Nyugat hagyományának teljes gazdagságában élhessük meg. Olyan **örökség** ez, amelyet nagyon meg kell becsülnünk, s amelyet életté kell váltanunk.

A Katolikus Egyház tagjaként vagyunk örökösei egy olyan lelki hagyománynak, amelynek gazdagsága és öröme betölti hitünket, gondolkodásunkat, és amely hitünkből fakadó életvitelünket is segíteni tudja. S mindeközben olyan lelki és szellemi élményt nyújt, amely minden lehúzó, az igénytelen tömegembert célzó törekvés fölé emel.

Ezek most még alig érthető gondolatok számodra, de sejtésed már lehet róla. Idővel ez a szemlélet érlelődik meg azokban, akiknek szívét „a templom szentélyében nevelkedve” járja át az irgalmas és emberszerető Isten végtelen jósága. Így élhetik át az Isten-közelség vonzását, örömet és boldogságát azok, akiknek görögkatolikus a „**lelki anyanyelvük**”, akiknek „**örökségük a görögségük**”.

LITURGIA

„A te szent képed előtt meghajlunk, Jóságos, kérvén bűneink bocsánatát, Krisztus Istenünk, mert önként kegyeskedtél testileg a keresztre fölmenni, hogy szabadítsd meg, kiket alkottál, az ellenség rabságából. Miért hálásan kiáltjuk néked: Mindeneket örömmel betöltöttél, Üdvözítőnk, eljövén a világot üdvözíteni.” *(Nagyböjt első vasárnapja – tropár)*

„A pócsi szép templomban kinyílt egy szép rózsza, Siessünk csodájára, születése napjára.” *(Máriapócsi népének)*

ÉRDEKESSÉG

Budapesten, a Rózsák terei görög katolikus templomban található egy falfestmény. Azt az eseményt ábrázolja, amikor Szent István király átveszi a koronázási palástot a veszprémvölgyi apácáktól. Keleti szertartású szerzetesektől kapja a palástot az a király, aki a nyugati egyház szervezetébe kapcsolta országát.

Ez a jelenet számunkra jelképes értékű. Utal arra, hogy görög egyházunknak a magyar nép életében milyen mély gyökerei vannak; és egyúttal a feladatot is elénk állítja, hogy az egy, szent, katolikus és apostoli anyaszentegyház keleti és nyugati rítusú tagjainak, a görögkatolikus és a római katolikus híveknek békében, szeretetben kell együtt élniük és munkálkodniuk az emberek üdvösségének szolgálatában.

HISZEKEGY

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden látható és láthatatlan dolgoknak teremtetőjében. És az egy Úrban, Krisztus Jézusban, Isten egyszülött Fiában, ki az Atyától öröktől fogva született, világosság világosságtól, igaz Isten igaz Istentől, aki született és nem teremtetett, ki az Atyával egyvalóságú, ki által mindenek lettek. Aki miérettünk, emberekért és a mi üdvösségünkért mennyből alászállott és megtestesült a Szentlélektől és Szűz Máriától, és emberré lett. És megfeszítettett miérettünk Poncius Pilátus alatt, és szenvedett és eltemetett és feltámadott harmadnapon az Írások szerint. És fölment a mennyekbe és ül az Atyának jobbán, és ismét eljövend dicsőséggel ítélni eleveneket és holtakat, és az ő országának nem lesz vége. És a Szentlélekben, Urunkban és Elevenítőnkben, ki az Atyától és Fiútól származik, ki az Atyával és Fiúval együtt imádtatik és dicsőíttetik, ki szólott a próféták által. Hiszek egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban. Vallok egy keresztséget a bűnök bocsánatára. Várom a holtak feltámadását és a jövő örök életet. Ámen.

II. ÉLETÜNK

Az ÖRÖKSÉG című hittankönyv 7-11., 25-26. leckéi

7. Az értékek rendje

Minden ember boldog akar lenni, mégis sok boldogtalan ember járkal ebben a világban. **A valódi boldogság alapja az értékek helyes rendje.**

1. Az anyagi értékek

Sokan úgy vélik: az anyagi értékekben találjuk meg a boldogságunkat.

Nem kétséges, hogy az anyagiak fontos szerepet játszanak az életünkben. Batorság lenne azt állítani, hogy pénzre nincs szükségünk, hiszen hozzá kell jutnunk mindennapi életünk szükségleteihez: ennünk, innunk, laknunk, tanulnunk, pihennünk kell. Nem kétséges: mindehhez **anyagi javakra szükségünk van.**

Sokakat megkísért azonban az a hamis és torz szemlélet, amely a pénzt bálvánnyá teszi, és életcélként állítja be az anyagi jólétet. Vigyáznunk kell, mert ez a látásmód fogyasztóvá alacsonyíthatja és a szerzés rabjává teheti az embert. Az anyagi javak sokasága nem teszi boldoggá az embert. **A pénz fontos, de csak eszköz lehet, soha nem cél.** A bölcs ember tudja és tudatosítja: „Mezítelenül jöttem ki anyám méhéből, és ruhátlanul térek oda vissza.” (Jób 1,21) Nem az anyagi javak halmozása a boldogság forrása.

2. Testi és szellemi értékek

Igen komoly értéke életünknek az **egészség**. Megőrzése érdekében törekednünk kell az egészséges életmódra; betegség esetén pedig keresnünk kell a gyógyulás lehetőségét. A tapasztalat ugyanakkor azt mutatja: az egészség nem mindig jár együtt boldogsággal. Találkozhatunk boldogtalan egészségesekkel és boldog betegekkel is... Önmagában az egészség sem boldogít.

Fontos érték a **tudás**. Kötelességünk tanulni, s talentumainkat kamatoztatni. Hivatásunkban, választott szakmánkban jó szakemberré kell képeznünk magunkat. Boldoggá is tesz a jól végzett munka öröme, vagyis ha munkánk érték és értékteremtés. Mégis: a tudással kapcsolatban is elmondható, hogy az együgyű is lehet boldog, s a nagy tudású ember is lehet boldogtalan. A tudás komoly érték, de önmagában nem boldogít.

Korunk divatos kifejezése a siker, az **önmegvalósítás**. Fontos, hogy kibontakoztassuk a bennünk lévő adottságokat, hogy megvalósuljanak a képességeink. De láthatunk boldogtalan vezérigazgatót és boldog segédmunkást is. Önmagában a siker, a karrier sem boldogít.

3. A személyes kapcsolatok értéke

Általános emberi tapasztalat, hogy **a valódi boldogság az emberi kapcsolatokban rejlik**.

Az a gyermek boldog, aki nap mint nap tapasztalja **családja** szeretetét. Biztonságot és boldogságot jelent hancúrozni édesapánkkal, magunkon érezni édesanyánk álomba ringató, simogató tekintetét. Boldogok vagyunk, amikor nagyszüleink a gyermekkorukról mesélnek nekünk, vagy amikor örömet tudunk szerezni testvéreinknek.

Boldogok, akik megbízható, jó **barátra** lelnek. Boldogok az egymásban **társra** talált, közös otthonukat tervező **jegyese**k. Boldog a szerelmét életre szóló esküvel megerősítő **házaspár**. Boldog az áldott állapotát féltőn s örömtelien élő **kismama**, és boldog a **férj**, aki alvó terhes asszonya hasára hajthatja a fejét. Boldog a **szülő**, amikor virraszt és fárad a gyermekéért, amikor **áldozatot** hoz a családjáért.

Boldog, aki **megbocsát**, s akinek megbocsátanak. Boldog az ember, ha nem zárkózik önmagába s megtapasztalja: gazdagszik, valahányszor a **másik emberben** értéket talál.

Boldog az, aki szeret, és akit szeretnek.

Az értékek helyes rendjében az emberi kapcsolatok minden „dologi értéket” felülírnak. Ugyanakkor emberi kapcsolatainkban is mindig maradnak **hiányjelek**, és érnek minket **csalódások** is. **A tökéletes, teljes és beteljesült szeretetet csak Isten szeretetében tudjuk megtapasztalni.**

LITURGIA

„Boldog ember, ki nem a bűn útját járja, és a zúgolódók székén nem ül...” (*Vecsernyei kathizma*)
„Boldogok mindnyájan, kik az Urat félik, kik az ő utain járnak. Mivel kezeid munkáját eszed, boldog vagy és jó lesz dolgod. Feleséged mint a termékeny szőlőtőt házad falai között, fiaid mint az olajfa sarjadékai asztalod körül. Íme, így áldatik meg az ember, ki az Urat féli! Áldjon

meg téged az Úr Sionból, és lássad Jeruzsálem javait életed minden napjaiban, és lássad fiaidnak fiait, s a békességet Izraelen.” (Esküvői zsoltár)

8. Az első kőtábla

A kis mozdony szabadságra vágyott, és idegesítette, hogy előírják neki: a kijelölt sínen kell közlekednie oda-vissza. Egyszer leugrott a sínről, hogy majd ő... Azután egy ideig még majdnem úgy gurult az aszfalton, mintha a sínen lett volna, de jött az első kanyar, és azt nem tudta bevenni. Ott egy kicsit összetörte magát, de azért ment tovább elszántan. Akkor jött egy bűzatábla, ott tarolt, és tönkretette a vetést. Nem értette, hiszen ő nem akart kárt okozni, akkor miért okoz kárt? Azután jött a mocsár, amiben aztán se előre, se hátra, csak egyre lejjebb. Megfeneklett.

„Szabad vagyok; azt teszem, amit akarok!” Aki így gondolkodik, úgy véli: korlátozza az ember szabadságát, ha parancsokat kell betartania. Pedig szabályok nélkül még közlekedni sem lehet: a vonat nem akkor halad helyes úton, ha leszalad a sínről, s az autós sem dönt jól, ha átszakítja a sorompót. Törvényekre, szabályokra az élet minden területén szükség van.

A Tízparancs nem tilalomfa-gyűjtemény. **Isten parancsai nem szabadságunk korlátai, hanem a boldog emberi élet útjelzői.** Akárcsak éjjel vagy ködben az útszéli, fényvisszaverő oszlopok az autósnek, úgy segítenek a parancsok az élet vándorának abban, hogy a helyes úton maradjon.

Az előzőekben arról tanultunk, hogy a valódi boldogság alapja az értékek helyes rendje. Ennek a helyes értékrendnek alapvető, meghatározó eleme a **Tízparancs**, amely a legfontosabb vallási és erkölcsi parancsolatokat tartalmazza. Az első kőtábla az Isten és ember közötti szövetségből indul ki; a második – erre épülve – az emberek egymás közötti viselkedésének alapszabályait tartalmazza.

1. „Én vagyok a te Urad, Istened. Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!”

Isten **Jahve** néven mutatkozik be Mózesnek az égő csipkebokornál. Neve azt jelenti: **aki vagyok, itt vagyok, veled vagyok.** Az első parancsban Istent Urunknak valljuk. Ebből az következik, hogy nem lehetnek bálványaink; **nem lehetnek isteneink, csak Istenünk.** Ő az **egyetlen Úr.**

A parancs első részének teljes szövege így hangzik: „Én vagyok a te Urad, Istened, aki kivezettelek téged Egyiptom földjéről, a szolgaság házából.” Isten **szabadságra** vezet, és **szeretetszövetséget** ajánl. Őt imádni és szolgálni nem unalmas és kellemetlen kényszer, hanem örömteli és felszabadító élmény.

Ahhoz, hogy erre ráérezzünk, természetes közegünk kell legyen az **imádság.** Az imádság a lélek lélegzetvétele, a „lábujjhegyen Isten felé nyújtózni” mindennapos **ajándéka** és **küzdelme.**

2. „Isten nevét hiába ne vedd!”

6

Istenünk, szerető Atyánk nevét csak tisztelettel és szeretettel szabad ajkunkra venni. Aki hiába – azaz fölöslegesen vagy tiszteletlenül – veszi ajkára az *Isten* nevet, az **magát az Urat bántja meg**. Ha nem alázattal ejtjük ki Isten nevét, eltorzítjuk az ő arcát.

Vétkezik a második parancs ellen, aki **káromkodik**, vagyis gyalázza Isten nevét vagy a szent dolgokat. Jelzőként vagy töltelékshóként sem szabad használnunk az ő nevét. Az **átkozódás**, valamint a hamis vagy fölösleges, tehát **helytelen eskü** is súlyos bűn a második parancs ellen.

Vétkezünk, ha látszólag Isten nevében teszünk valamit, mégsem törődünk igazán az ő akaratával. És valójában „káromkodunk” akkor is, ha hiteltelen keresztény életünkkel **szégyent hozunk** Krisztus nevére.

3. „Az Úr napját szenteld meg!”

Az Ószövetség a szombatot szentelte meg, amely a teremtetést követő nyugalom napja volt. Számunkra az Úr napja Krisztus feltámadásának ünnepe, a **vasárnap**.

A vasárnap megszentelése Istennek adott idő, hódolat és hála; Isten nagy tetteinek megünneplése. **A vasárnap szíve a Szent Liturgia**, az eukarisztikus közösség. A vasárnap ugyanakkor pihenés, **testi-lelki felfrissülés, megújulás** is; beengedjük Istent a tőle kapott időnkbe, hogy az újabb hetet is jelenléte erejében és örömében tölthessük.

A vasárnap megszentelése nemcsak isteni parancs; a testünkbe írt természet is úgy kívánja, hogy e napra lerakjuk a szerszámainkat, megpihenjünk és elcsöndesedjünk. Vasárnap szánjunk **időt** önmagunkra és egymásra, ápoljuk családi és baráti **kapcsolatainkat**, töltsük szerető, nyugodt és örömteli légkörben a napunkat! Az Úr napja így valódi töltekezés, **ajándék** és **ünnep** lehet számunkra.

9. A második kőtábla

A seattle-i paralimpián történt. A 100 méteres síkfutásra kilenc fiatal sorakozott fel. A start után az egyik versenyző megbotlott, és elesett. Megütötte magát, és sírva fakadt. A többiek meghallották a sírását, és megálltak. Visszajöttek földön fekvő társukhoz, aki sírva ült a földön.

Az egyik Down-kóros fölője hajolt, és megkérdezte: - Fáj?

- Igen - válaszolta a sebesült.

Ekkor körülállták és lassan fölemelték a társukat, majd átölelve őt elindultak a cél felé. A nézőtérén az emberek felállva tapsoltak és éljeneztek a célba egyszerre beérkező csapatnak. Kilenc aranyérmét osztottak ki, mert mind a kilenc versenyző megérdemelte: szeretetből aranyérmes helyezést értek el.

A Tízparancs második kőtáblája hét parancsot tartalmaz: ezek a felebaráti szeretet parancsai, amelyek az első kőtáblára, az Isten iránti szeretet alapjára épülnek.

1. Magatartásunk a családban

A negyedik, hatodik és kilencedik parancs a **házasság** és a **családi élet** területét ölelik fel.

4. Tiszteld atyádat és anyádat!

Isten után a szüleinknek, mint az ő helyettesüknek, megbízottjuknak tartozunk tisztelettel. Szüleink iránti **tisztelet**ünk gyermekkorban az **engedelmesség**ben mutatkozik meg. Tiszteljük őket akkor is, amikor már kirepültünk a családi fészekből, és felnőttként önálló életet élünk. Amikor pedig megöregszenek, **gondoskodó szeretettel** vesszük körül őket.

A negyedik parancs megkívánja a tiszteletet a nagyszülők és a család minden tagja iránt. Benne foglaltatik a tanáraink, nevelőink, papjaink, hitoktatóink, valamint a hazánk vezetői iránti tisztelet is.

A negyedik parancs **a szülőket is kötelezi**. Gyermekük iránti tiszteletüknek abban kell megnyilvánulnia, hogy megfelelő **nevelésben** részesítik őket. A keresztény szülőnek lelkiismereti kötelessége a **hitátadás** és a **keresztény értékrend** hiteles közvetítése.

6. Ne paráználkodj! 9. Felebarátod házastársát ne kívánd!

A hatodik és a kilencedik parancs a házasságot és a családot védi.

A házasság szentsége egy férfi és egy nő egymást kiegészítő, személyes találkozása; a szerelem szépségének kibontakozása és az életadás ajándékának csodája. Teljes életközösség, testi és lelki kapcsolat. A házastársak önzetlen szeretettel ajánlják fel magukat egymásnak s együtt Istennek, akinek a szeretete **átöleli** a házastársak szerelmét. Boldogok azok a gyermekek, akiknek a szülei szép, szerelmes házasságban élnek, mert a **hitvesi szeretet harmóniája** rájuk is kisugárzik.

A házasság szentsége megszentelt és Isten előtt vállalt, **életre szóló szeretetközösség**; ezért **aki a házasság ellen vét, igen súlyos bűnt követ el**. „Amit Isten egybekötött, ember ne válassa el.” Isten parancsa szigorúan tiltja a házasságtörést, mert az a házasságot és a családot is alapjaiban rázhatja meg és teheti tönkre. Fájdalmas döntés a válás, amely gyakorta kényszeríti csonka családban felnőni a gyermekeket.

A házasságra nagyon komolyan kell **készülni**. Törekedj önuralomra, légy fegyelmezett! Erősítsd magadban azokat a tulajdonságokat, amelyek révén jó feleség, megbízható férj lehetsz. Alakítsd magad olyan személyiséggé, aki valódi ajándék lesz leendő társa számára.

Légy szemérmes! Óvd testedet és lelkedet minden olyan külső hatástól, amely lenézi és nem Isten ajándékának tekinti a szerelmet, a szexualitást, a házasságot és családot. Vállald a testi-lelki tisztaságot, amely házasságodban testi-lelki boldogsággal ajándékoz majd meg.

Mihelyst szíved és tested nyiladozni kezd a szerelem szépségére, imádkozz rendszeresen azért, hogy igaz szerelemre, jó házastársra találj. Imádkozz azért is, hogy szüleid életre szólóan sze-

ressék egymást, s hogy szerelmük lángja az idő múlásával ne kialudjon, hanem parázssá nemesedjen.

2. Magatartásunk embertársaink iránt

Az ötödik, hetedik, nyolcadik és tizedik parancs az emberek közötti kapcsolatokat szabályozza, az emberi viselkedés és együttélés igaz útját fogalmazza meg.

5. Ne ölj!

Az **élet kioltása** – a gyilkosság, az öngyilkosság, az abortusz és az eutanázia – égbe kiáltóan súlyos bűn. A **verekedéssel** és a **testi sértéssel** szintén vétkezünk. Önmagunk ellen követünk el bűnt az önpusztító, **káros szenvedélyekkel**. És a **harag**, a **gyűlölet** is e parancs körébe tartozik, hiszen szóval, szemmel, szívvel is lehet bántani, súlyos sebeket ejteni.

7. Ne lopj! 10. Mások tulajdonát ne kívánd!

Anyagi javakra szükségünk van az életünkhöz. A gyors meggazdagodás kísértése azonban könnyen bűnbe viheti az embert. Javainkat **becsületes munkával** kell megszereznünk. Lopni sem egyéntől, sem közösségtől nem szabad. Törekedjünk a javak igazságos elosztására, és segítjük a szegényeket! Óvjuk a természeti és gazdasági értékeket! A természet energiatartalékainak felélésével az utánunk jövő nemzedékeket lopjuk meg.

Nemcsak a **lopás**, a **rablás**, a **csalás**, a **sikkasztás** vagy a **zsarolás** súlyos bűnök; az **irigység**, a **mások javai utáni vágyódás** és **anyagiakhoz való túlzott ragaszkodás** is ütközik a hívő ember értékrendjével.

Bűn a **naplopás** is: aki lusta, aki értéktelen dolgokra fecserli az idejét, az nem éli becsülettel a hivatását. Az embernek a teremő Istennel karöltve kell helytállnia a szorgalmas, alkotó munkában.

8. Ne hazudj, más becsületében kárt ne tégy!

Egyik zsoltárversünkben így imádkozunk: „Tégy, Uram, számra őrizetet, és körülvevő ajtót ajkaimra!” Bizony, **az ajkunkkal is súlyosan vétkezhetünk**. A **hazugság** nem fér össze a bibliai „igaz ember” képével; a **gúnyolódás**, a **megszólás**, a **rágalom** esetén pedig a hazugság szeretetlenséggel is párosul.

3. Érvényes-e még a Tízparancs?

A Tízparancs több mint **háromezer éves**, és ráadásul az **Ószövetségi Szentírás** része. Felvetődhet a kérdés: aktuális-e ma is? Érvényes-e évezredek múltán, és érvényes-e az Újszövetség fényében?

Az ember tudása, technikája sokat fejlődött, de a szíve ugyanaz maradt. Ma is hajlunk a rosszra, s bizony képesek vagyunk a világot és egymást pusztítani. Ezért van szükségünk az értünk va-

ló, életünket védő isteni parancsokra. **Jézus nem szüntette meg a Tízparancs érvényét.** A két kőtábla ma is erkölcsi életünk biztos alapját jelenti.

LITURGIA

„Szeressük embertársainkat, mint atyánkfiak Krisztusban, és ne legyünk könnyörtelenek egymáshoz, nehogy mint az irgalmatlan szolga elítéltesünk, s a pénzszeretet miatt, mint Júdás, kétségbe essünk, haszontalanul elvesztegetve életünket.” (Nagycsütörtöki esti sztichira)

HUMOR

A pap – prédikációja végén – „házi feladatot” ad a híveknek:

– Kedves testvéreim! Kérem, olvassák el otthon Szent Márk evangéliumának tizenhetedik fejezetét, mert jövő vasárnap erről fog szólni a szentbeszéd.

A következő vasárnapon azzal kezdődik a prédikáció, hogy az atya megkérdezi:

– Nos, kedves testvéreim, ki olvasta el Márk evangéliumának 17. fejezetét?

Mindenki jelentkezik. Az atya folytatja:

– Úgy látom, helyesen döntöttem a mai szentbeszéd témájáról. Szent Márk evangéliuma csak tizenhat fejezetből áll. Így tehát a mai prédikáció a hazugságról fog szólni...

10. A hegyi beszéd tanítása

Aki akár egyszer is átélte már a **hegymászás** élményét, tudja, milyen szívbizsergető élmény egyre magasabbra jutni, és a hegycsúcson megpihenni. Nem csupán a magaslatról megnyíló panoráma éri meg a fáradságot. Hegyre menet ritkúlnak a fák: a hegyi túra **lényeglátóvá** teszi a lelkünket. Hegyre menet „elhagyjuk a föld utolsó zaját, és meghalljuk az ég első koncertjét” – azaz kiemelkedünk a hétköznapi nyüzsgéséből, és közelebb kerülünk a lét megértéséhez, **közelebb kerülünk Isten titkához.**

A hegyeknek a Bibliában is kiemelkedő szerepük van. Az Ótestamentum szövetsége a Sínai-hegyen kötöttetett: itt kapta meg Mózes a két kőtáblát. Az Újszövetségnek pedig a gyújtópontja az Úr Jézus **Hegyi Beszéde**, amelyet úgy is nevezünk: **Isten Országának alkotmánya.**

1. A Boldogságok útja

A Hegyi Beszéd első része, a *Boldogságok* címen ismert boldog-mondások sora nem könnyű olvasmány. Ezek a mondatok első olvasásra idegenül csengenek, érthetetlennek és követhetetlennek tűnnek. Jézus tanításának és életének összefüggésében értjük meg, hogy a **Nyolc Boldogságban** az evangélium szíve dobban.

Boldogok a lelki szegények, mert övék mennyeknek országa.

Boldogok a szelídek, mert ők bírják a földet.

Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak.

Boldogok, akik éheznek és szomjúhozni az igazságot, mert ők megelégtetnek.

Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek.

Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent.

Boldogok a békességesek, mert ők Isten fiainak hívatnak.

Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert ők övék mennyeknek országa.

Valami fordítva van itt, mint ahogy a hétköznapiakban tapasztaljuk. Hiszen naponta látjuk, hogy nem a szegényeknek, hanem a gazdagoknak áll a világ, akik a pénzükkel mindent elérhetnek. Nem a szelídek, hanem az erőszakosak érvényesülnek, akik mások vállára állva, vagy másokat lekönnyítve jutnak előre. Nem a sírók, a szenvedők a boldogok, hanem az élet napos oldalán járók. A megélhetés a mindennapokban fontosabbnak tűnik, mint az igazság. A békeszerzők pedig, mint villámhárítók, mindig a rövidebbet húzzák. Hol van itt a boldogság útja?

Az emberek kétezer évvel ezelőtt is meglehetősen földhözragadtan gondolkodtak. A *Nyolc Boldogság* Jézus korában sem arathatott nagy sikert. Az Úr mégis azokat az embereket mondja boldognak, akik az **örök életre** és az **örök értékekre** figyelve élnek. Nem akármilyen bátorság kell hozzá! De aki elindul ezen az úton, bizonyosan megtapasztalja az örömet. Aki nem csupán **boldogulást**, hanem valódi **boldogságot** keres, az egyre érettebb lélekkel olvassa s idővel egyre mélyebben megérti a *Boldogságok* mondandóját.

2. Teljes bizalom Istenben

A Hegyi Beszéd hangsúlyos témája az imádság és a gondviselésbe vetett hit: a teljes bizalom Istenben.

A *Hegyi Beszéd*ben tanítja meg Jézus a *Miatyánkot*, amelyet **az Úr imájának** is nevezünk. Az ima megszólítása szokatlanul új: Jézus Atyának nevezi Istent. Ebben a megszólításban benne rejlik, hogy Isten nemcsak hatalmas Úr, hanem egyúttal a mi **Atyánk**, s mi az ő **gyermekai**, egymásnak pedig **testvérei** vagyunk. A megszólítást követő első kérések Isten országára vonatkoznak. A kérések második része pedig arról szól, amire az embernek állandóan szüksége van: mindennapi kenyérre, bűnbocsánatra, védelemre a kísértéssel, a gonosszal szemben.

A Hegyi Beszéd nyomatékosan buzdít a **kérő imádságra**. „Kérjétek és adatik nektek. Keressétek és találtok. Zörgessetek és megnyitják nektek...” Minden szülő törekszik arra, hogy megadja gyermekének, amire szüksége van; mennyivel inkább megteszi ezt a mennyei Atya!

A hétköznapi gondja – hogy mit eszünk, mit iszunk, mibe öltözködünk – sokszor túlzottan aggodalmaskodóvá teszi az embert. Az ég madarait is táplálja s a mező liliomait is öltözteti az Úr. Jézus azt kéri: bízzuk magunkat egészen a **gondviselő Istenre**! Értékrendünket ez a mondat határozza meg: „Keressétek először Isten országát és annak igazságát, s ezeket is mind megkapjátok.”

3. A Krisztusban élők magatartása

A Hegyi Beszéd irányt mutat az Úr Jézus követőinek, hogyan kell élniük.

A keresztény ember **nem tart haragot, nem ítélik és nem bosszúálló**. Isten szemével igyekszik látni embertársait, aki „fölkelti napját jókra és gonoszokra, esőt ad igazaknak és bűnösöknek”. Krisztus arra szólítja fel övéit, hogy **ellenségeiket is szeressék**.

A földi **kincset** a rozsdá és moly megemésztheti, a tolvajok ellophatják. Aki Krisztusban él, az **örök értékekre** figyel. Nem él álszent, kettős életet, nem szolgál Istennek és a mammonnak.

Az Úr Jézus követőjének **tanúságot kell tennie** hitéről. A lámpát nem azért gyújtják, hogy eltakargassák a fényét, hanem hogy világítsa a ház lakóinak. A Krisztus-követők **jócselekedeteikkel** világítanak az emberek között.

ÉRDEKESSÉG

Jézus többször mondja a Hegyi beszédben: ne aggódjatok! – Őseink az „agg” szót igeként is használták, például az aludt tej túrósodásának a kifejezésére, hiszen ilyenkor az aludt tej össze- megy, és megráncosodik a felszíne. Az ige jelentése tehát: összeesik, összezsugorodik. Ugya- ngy az aggodó, gondoktól gyötört ember arca is.

Ha aggodalmaskodsz, nézz hát a tükörbe!

11. A főparancs

„Ma reggel egy kis hotel bárjában kávéztunk. Az ott éjszakázók is éppen reggeliztek. Rá- erősen indultak az emberek. Egy olasz csapat készülődött, úgy heten-nyolcan lehettek. Erős, élettel teli férfiak. Aztán az udvaron körbeálltak, megfogták egymás kezét, és imád- koztak. Egyedülálló látvány volt, még a Caminón is.

Elkortyolgattuk a kávé, és folytattuk az utat. Egy hosszú és izmos emelkedő következett. A felénél látom, hogy az olaszok araszolnak előttünk hátizsákjaikkal. Úgy összetömörültek, hogy lehetetlen megelőzni őket. Lassan haladnak felfelé. Valamit tolnak maguk előtt. Egyi- kük mintha egy talicskát tolna...

De nem talicska az, hanem egy ágy! Az ágyban egy mozgássérült férfi fekszik. A szerkezet elején két hatalmas szarv, ketten azon húzzák. De oldalt is vannak rajta fülek, a többiek ott segítik tolni a fiút. Akkora szeretettel és olyan örömmel teszik ezt, hogy miután meg- előzzük őket, mindkettőnkől felszakad a sírás.

Némán zokogunk egymás mellett percek alatt, mert bár sok mindent láttunk már a megtett nyolcszáz kilométer alatt, de ettől szebbet aligha. Az úton, ahol hasonló férfiak százai hajtják a kilométereket, sorolják esténként az aznapi teljesítményüket, hat-nyolc férfi a saját lehetőségeiről lemondva egy másik emberért másként járja az utat - csodás megtes- tesüléseként a felebaráti szeretetnek."

(Részlet egy El Camino-i zarándok naplójából)

A naplórészletben leírt esemény minden szónál beszédesebb. Arról árulkodik, hogy a szeretet Istenébe vetett hit a szeretet cselekedeteiben mutatkozik meg. Aki szereti Istent, annak embertársait is szeretnie kell.

1. A főparancs

Az Úr Jézus korában az írástudók **több száz előírásra** bontották a Tízparancsot. Nehéz volt eligazodni az aprólékos szabályok között. Sokan tanácstalanok voltak; nem tudták eldönteni, melyek a valóban lényeges és melyek a kevésbé fontos parancsolatok.

Egy alkalommal odafordultak Jézushoz, és megkérdezték: „Mester! Melyik a legfőbb parancs a törvényben?” Válaszként az Úr összekötötte és összefoglalta a két kőtábla üzenetét: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből! Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!”

Ez a két mondat három irányt jelöl. **A főparancs** nem más, mint **a hármass szeretet útja**. Szeretet **Isten, önmagam** és a **másik ember** iránt.

2. „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből!”

A Szentírás szavaiban és eseményeiben a jó Isten **nem csupán információkat** közöl magáról, hanem **„a szívét osztja meg”** az emberrel. Nem „mond valamit magáról”, hanem „kimondja magát”. Nem hűvös és tárgyilagos szavakkal üzen, hanem szenvedélyes szeretettel vallomást tesz.

Aki Istennek ezt az önmagát közlő vallomását a szívébe fogadja, az tudja: nem kívülről adott „parancs” szeretni az Istent. Az ő felfoghatatlan közeledésére, szerető vallomására csak az lehet a válaszuk, hogy mi is teljes lényünkkel, **teljes egyéniségünkkel átadjuk magunkat neki**. Nem csupán az értelmünkkel mondunk igent megtanult bibliai ismeretekre, és nem is csak érzelmeinkkel viszonzzuk Isten szeretetét. Teljes egyéniségünkkel válaszolunk, **teljes önmagunkat mondjuk ki Istennek**: szeretni akarjuk őt teljes szívünkkel, teljes lelkünkkel, teljes elménkkel és minden erőnkkel.

3. „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!”

A főparancs második része kétirányú. Úgy kell szeretnünk embertársainkat, ahogyan önmagunkat szeretjük.

Ha önző vagyok, ha csak magam körül forog a világom, ha mindenben a magam hasznát és kényelmét keresem, akkor **helytelenül szeretem magamat**.

De akkor is hibát követek el, ha az ellenkező végletbe esem, és **nem** – vagy nem eléggé – **szeretem magamat**. Hiszen Isten nagyon szeret engem, és jót akar nekem; az ő szeretetéhez kapcsolódva találom meg önmagam helyes szeretetének útját.

Helyesen szeretem magamat, ha „jóban vagyok” magammal, ha tudok örülni önmagamnak, ha hálás vagyok Istennek magamért, és ha meg tudok bocsátani magamnak.

Önmagunk helyes szeretete kiegyensúlyozott és biztos háttérrel ad ahhoz, hogy nyitott szívvel, bizalommal forduljunk **embertársaink felé**.

Minden embert szeretni bizony nagyon nehéz. Az elesettek, a szegények, a betegek iránti szeretet sokszor kemény próbát jelent az életünkben. Ellenségeinket szeretni pedig szinte lehetetlennek tűnik. Jézus azonban nem érzelmi lángolást vár tőlünk. Ha komolyan vesszük a „szeresd felebarátodat” parancsát, a jó Isten megáldja **hitből fakadó elhatározásunkat** és megerősíti **akaratainkat** a szeretetre.

FELADAT – Tanuld meg Pál apostol Szeretethimnuszának első részét (1Kor 13,1-8a)!

*Szóljak bár emberek vagy angyalok nyelvén,
ha szeretet nincs bennem,
csak zengő érc vagyok, vagy pengő cimbalom.
Legyen bár prófétáló tehetségem,
ismerjem bár az összes titkokat és minden tudományt,
legyen akkora hitem, hogy hegyeket mozgassak,
ha szeretet nincs bennem, mit sem érek.
Osszam el bár egész vagyonomat a szegényeknek,
s vessem oda testemet, hogy elégessenek,
ha szeretet nincs bennem, mit sem használ nekem.*

*A szeretet türelmes, a szeretet jóságos,
a szeretet nem féltékeny,
nem kérkedik, nem gőgösködik,
nem tapintatlan, nem keresi a magáét,
haragra nem gerjed, a rosszat föl nem rója,
nem örül a gonoszságnak, de együtt örül az igazsággal.
Minden feltűr, mindent elhisz,
mindent remél, mindent elvisel.
A szeretet nem szűnik meg soha.*

LITURGIA

Szeressük egymást, hogy egyetértőleg valljuk...

...az Atyát, a Fiút és a Szentlelket, az egyvalóságú és osztatlan Szentháromságot.

(Részlet a Szent Liturgiából)

ÉRDEKESSÉG

Amikor a magyar Biblia azt írja: *szeretet*, ez az eredeti görög szövegben három fogalmat takar: az *éroszt*, a *filiát* és az *agapét*. A szavak a szeretet különböző szintjeit fejezik ki. Az érzéki szeretet szava az *érosz*. A felebaráti szeretet kifejezése a *filia*. Isten szeretetének szava az *agapé*. – Az *érosz* ösztönös vonzódás: szeretek valamit, ami élvezetet okoz; az *érosz* csak kapni akar. „Szeretlek,

mert az jó nekem.” – A *filia* a szív őszinte rezdülése, baráti szeretet, amelyben ott van a kölcsönösség; a *filia* adni is akar. „Szeretlek, mert te is szeretsz.” – Az Istentől tanulható *agapé* az önzetlen szeretet, amely adni akar. Ez az a szint, amelyre önmagunktól nem vagyunk képesek. De Isten kegyelmébe kapaszkodva, akaratunkat komolyan latba vetve az *agapé* sem lehetetlen feladat. Igen, akarni is kell szeretni! – Valódi boldogságra csak akkor van esélyünk, ha minél inkább akarjuk és valósítjuk az életünkben az *agapét*.

25. Élet Krisztusban – A szentségek I.

Hogy kerül Pál apostol egy kamaszlány sms-ébe?

„Élek, de már nem én, hanem Krisztus él énbennem” (*Gal 2,20*). Szent Pál apostolnak erről a mondatáról prédikált a lelkiatya. Elmondta, hogy fiatal papként úgy vélte: ez egy program, egy feladat, amelynek meg kell felelni. Vagyis: úgy kell élnem, hogy amikor megöregszem, igazak legyenek e szavak az ajkamon. – Aztán teltek az évek, s az atya rádöbbsent: ez az idézet valójában nem csupán egy megvalósítandó programot rejt; még inkább a keresztségben kapott ajándékot fogalmazza meg. A keresztség szentségében új életet nyertem, így már keresztségemtől kezdve adottság és valóság számomra, hogy „Krisztus él énbennem.”

Nem sokkal e prédikáció után történt, hogy a pap bácsi lánya egy alkalommal estébe nyúlóan elmaradt az osztálytársaival. Mivel nem szólt előre, s nem is telefonált, némi aggódással írt rá a papája: „Kislányom! Élsz?” Mire jött a szellemes és hívő válasz: „Krisztus él énbennem.”

Ez a lány nem csupán odafigyelt a prédikációra, hanem szíve mélyén ráérezett arra: **a keresztnység – új élet Krisztusban.**

Ez az új, istengyermeki élet elsősorban a **szentségek** révén növekszik bennünk.

A **hét szentség** közül...

- ... a keresztséget, a bérmlást és az Eucharishtiát bevezető vagy **beavató szentségeknek** nevezzük.
- **Gyógyító szentségek** a bűnbocsánat szentsége és a betegek kenete.
- A házasság és az egyházi rend **a közösségalkotás szentségei**.

1. A keresztség és a bérmlás szentsége

„Menjetek, és tegyetek tanítvánnyá minden népet. Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében!” Az Úr Jézus ezekkel a szavakkal küldte a világba apostolait, így az Egyház

születésének első percétől a **keresztség** jelenti az **első és legszükségesebb szentséget**. A keresztség **megszabadít minden bűntől**, és **az Egyház tagjává tesz**.

A keresztelést követően a nevünk bekerül a **Kereszteltek Anyakönyvébe**. Ez lényeges, de csak külső, kísérő mozzanata a belső történésnek. Fontosabb az, hogy **a keresztvíz lemossa a bűnünket**. A lelki, **kegyelmi esemény** leglényegesebb eleme pedig az, hogy a kereszteléskor **személyes húsvétunkat** éljük át: a Szentlélek által **új életre, istengyermeki életre** születünk.

A víz **halál és élet**. Árvíz esetén pusztít, ugyanakkor elképzelhetetlen a létezés nélküle. A **keresztvíz** is halál és élet. **Meghal benne a régi ember**, s Krisztussal **feltámad az új**. Szent Pál apostol így ír erről: „Benne (*Krisztusban*) temetkeztetek el a keresztségben, és benne támadtatok fel. ... Meghaltatok, és életetek Krisztussal el van rejtve az Istenben.”

Egyházunkban a **bérmálás** szentségét a keresztséggel együtt szolgáltatjuk ki. A bérmálás **személyes pünkösdünk**, amelyben elnyerjük a **Szentlélek ajándékát**. A pap a püspök atya által megáldott illatos olajjal, a **műróval** keni meg érzékszerveinket, hogy szavainkkal, életünkkel „Krisztus jó illata” legyünk a világban.

2. Az Eucharisztia

Az **Utolsó Vacsorát** mi, görögkatolikusok inkább **Titkos Vacsorának** mondjuk. Ekkor, **nagycsütörtökön** alapította ugyanis az Úr Jézus az egyik legnagyobb misztériumot, az **Eucharisziát**, más szóval az **Oltáriszentséget**. Korábban is beszélt már róla: „Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, annak örök élete lesz” – ígérte tanítványainak.

A Titkos Vacsora eseményét így idézi elénk a **Szent Liturgia**: az Úr Jézus „...azon éjjel, melyen átadatott, vagy inkább önmagát adta át a világ életéért – szent, tiszta és szeplőtelen kezeibe vevé a kenyeret, hálát adván, megáldván, megszentelvén és megtörvén, szent tanítványainak és apostolainak adá, mondván: Vegyétek, egyétek, **ez az én testem**, mely érettetek megtöretik a bűnök bocsánatára. Hasonlóképpen a kelyhet is, minekutána vacsorált, mondván: Igyatok ebből mindnyájan, **ez az én vérem**, az új szövetségé, mely érettetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.”

Az apostoloknak azt is mondta Jézus: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” Ennek alapján Krisztus követői az Egyház születésétől kezdve **kenyértöréssel** ünneplik az Úr napját.

A **Szent Liturgiában** a pap ajkán ma is vasárnapról vasárnapra elhangzanak az Úr Jézus szavai: „Vegyétek, egyétek, ez az én testem... Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem...”

A **szentáldozáskor** a kenyér és a bor ízét érezzük, de Krisztus szavai alapján hisszük, hogy az Eucharisziában az ő **valóságos teste és vére** táplál bennünket. Az örök élet eledele ez számunkra, amelyben ízleljük és látjuk, mily jó az Úr. Egyesülünk Krisztus szent testével és vérével, hogy „az élő Krisztust őrizzük szívünkben lakóul s a Szentlélek templomaivá legyünk.”

3. A bűnbocsánat szentsége

Az Eucharishtiában csak „**lelkiismeretünk tiszta bizonyosságában**” részesülhetünk. Ha vétkeink súlya nyomja a lelkünket, ha lelkiismeretünk vádol minket, a **szentgyónásban** kell a jó Isten elé állnunk. Ez a **bűnbánat** vagy **bűnbocsánat** szentsége. Mindhárom kifejezés helyes: egyetlen cselekvés különböző mozzanatait fejezik ki. Bűneinket előbb **megbánjuk**, majd bevalljuk, vagyis **meggyónjuk**, **megbocsátást** kérve irgalmas és emberszerető Istenünktől.

Bűneinket az Egyház képviselője, **a pap előtt** mondjuk el; **de nem a papnak**, hanem a jó Istennek gyónunk. A pap közvetít: feloldoz, elégtételt ad, és lelki vezetői **tanácsaival** segíti a bűnbánót. A **gyónási titkot** életveszélyben is meg kell őriznie.

Ha nincs súlyos bűnünk, akkor is érdemes „karban tartani” a lelkünket a **rendszeres szentgyónással**. Nem csak akkor csúnya egy fehér vászon, amikor nagy fekete foltok éktelenkednek rajta; ha beszürkül, akkor is mosásra szorul.

Volt egy nagyon erős madár. Még úgy is tudott repülni, hogy a fiókáit a szárnyán vitte. Egyszer nagy útra indult. Eleredt a hó. A többi madár figyelmeztette: „Verd le a szárnyadról a havat, mert a nagy súly lehúzza a földre!” Ő csak nevetett. Hogyan húzhatná le egy pici hópehely!

Később azonban aggódni kezdett. Kezdte lehúzni a súly. Jobban csapkodott, verte a szárnyait, de a ráhullott hó megfagyott, nehéz és sűrű lett. Nem tudta már leverni magáról, és lezuhant a mélybe.

A kis bűnök, amiket naponta elkövetünk, a hópehelyek. Egy belőlük nem nehéz. Tíz sem. De ha túl sok lesz, már nem tudunk szabadulni tőlük.

LITURGIA

Akik Krisztusban keresztkedtetek, Krisztusba öltözködtetek. Alleluja. *(A keresztkelési szertartás éneke)*

Ízleljétek és lássátok, mily jó az Úr. Alleluja. *(Áldozási vers az Előszenteltek Liturgiáján)*

ÉRDEKESSÉG

Az első keresztkény időkben nem gyermekeket, hanem felnőtteket keresztkelt az Egyház. A jelentkezők hónapokig, olykor évekig is készültek a keresztségre, amelyre a nagyszombati liturgián került sor. – Ma is sok olyan fiatal van, aki felnőttként döbben rá, hogy Isten nem hagyható ki az életünkből. Őket a jelölti időszakban vezetjük be az Egyház életébe, a liturgikus közösségbe, és keresztkelésük az ősi szokás szerint nagyszombaton történik. A felnőttként keresztkedők a három beavató szentségben egyetlen szertartáson belül részesülnek.

A keresztkelés általában leöntéssel végezzük: a pap a keresztkvízzel háromszor keresztk alakban önti le a keresztkelendő fejét. Történhet azonban a keresztkelés az ősi szokás szerint alámerítéssel is – vagyis úgy, hogy a keresztkelendő egész teste elmerül a vízben. A gyakorlatban nem könnyű

megoldani a kereszteleésnek ezt a módját, de annyi bizonyos: ha így végezzük a szertartást, jobban érzékelhető a keresztség szentségének lényegi történése. Látványosan átélhető, hogy az alámerüléskor a régi ember meghal, és a mélyből felbukkanva Krisztussal új életre támad. A személyes nagypéntek és a személyes húsvét „történik” ilyenkor: keresztségünk a Krisztusban megkezdett új élet ünnepe.

Az áldoztatás Görögkatolikus Egyházunkban aranyozott áldoztató kanállal történik. Érdekes, hogy a görög liturgikus nyelv ezt az eszközt nem kanálnak, hanem „lavisz”-nak, „fogó”-nak mondja. Az elnevezés Izajás próféta látomására utal, akinek – egy fogó segítségével – izzó parázssal érintette meg az ajkát egy angyal. Az áldoztató pap pedig ezt bibliai részletet idézve mondja: „Íme, ez illeti ajkaidat, elvételik gonoszságod, és bűnöd megtisztítatik.”

IDÉZET

Imádságok az Eukarisztia vétele előtt:

Íme, odajárulok az isteni áldozáshoz. Alkotóm, ne engedj megégnem e részesülés által! Mert tűz vagy te, ki megégeted a méltatlanokat, de tisztít meg engem minden salaktól.

Kenyered vételétől: a te testedtől, a te isteni véredtől ne utasíts el, Krisztusom! Szeplőtelen és félelmetes titkaid vétele, ó Uralkodóm, ne váljék nekem, eltévelyedettnek, ítéletemre vagy kárhoztatásomra, hanem szolgáljon az örökkétartó, halhatatlan életre.

Tűzzé és világossággá legyen számomra a te tisztaságos, életteremtő titkaid vétele, Üdvözítőm, hogy fölégesse vétkeim polyváját, és az igaz istentan által mindenkit megvilágítson. Mert nem árulom el a titkokat a csalárd ellenség előtt, sem álnok csókot nem adok neked, hanem eléd borulok, mint ama bűnös nő, és mint a megtért lator, vallomást téve kiáltok föl: Emlékezzél meg rólam, Uram, a te országodban!

26. Élet Krisztusban – A szentségek II.

A nyíregyházi püspöki udvarban évekig élt két idős amerikai nővér; ők tanították angol nyelvre a kispapokat.

Egy alkalommal részt vettek a papszentelésen, ahol többször is elhangzott az „axios” fel-emelően szép éneke. Ez az a görög szó, amellyel a jelenlévő hívek „méltó”-nak kiáltják az újszenteltet a papi öltözk és a liturgikus eszközök átvételére.

Mivel a nővérek nem ismerték a szertartást, a görög szót pedig nem értették, saját (angol) nyelvi hátterükből kiindulva azt kérdezték:

- Mit énekelt a nép? Azt, hogy „action” (eksön)?

A frissen szentelt papok nevetve válaszoltak:

- Akár így is mondhatnánk... Reméljük, a papszentelés valóban a Szentlélek akciója volt!

A szentségekben maga **Krisztus cselekszik a Szentlélek által**. Egyházában velünk van, és megerősít életünk **határhelyzeteiben**.

A **házasság, a hivatás, a betegség** mind olyan élethelyzetek, amelyekben a Krisztus melletti **döntésünknek** kiemelt szerepe van. E jelentős határhelyzetekben garantálja számunkra a segítő kegyelmet a házasság, az egyházi rend és a betegek szentsége.

1. A házasság szentsége

A **szerelem** életünk egyik legszebb szava, legmélyebb érzése, legörömtelibb élménye. Amikor egy férfi és egy nő kölcsönös szerelemben egymásra talál, amikor eljegyzik egymást, és elhatározzák: szentségi házasságot kötnek, **szeretetüket a jó Isten szeretete öleli át**. Istennek az ember iránti, Krisztusnak az Egyház iránti szeretete lesz **hitvesi kapcsolatuk mintája**. Ez azt jelenti, hogy házasságukban véglegesen és visszavonhatatlanul, „holtomiglan-holtodiglan” adják át magukat egymásnak.

Az Úr Jézus szava egyértelmű: „**Amit Isten egybekötött, ember ne válassza el.**” (Mt 19,6) A keresztény ember számára a házasság nem többesélyes próbálkozás, hanem **életre szóló döntés**, felelősségteljes elhatározás. A szép és őszinte érzelmeket nem könnyű megőrizni, és előfordul, hogy akaratunk is megbicsaklik. A **házasság szentségi kegyelmére** ezért igen nagy szükségünk van ahhoz, hogy a házastársi szeretetben és hűségben megmaradjunk.

A **házasságkötés szertartásának** csúcsa a vőlegény és a menyasszony **megkoronázása**. A pap imádsága leeddi a Szentlelket, aki a fiatalok egymás iránti szerelmét jelenlétével megkoronázza, és azt minden szeretet forrásához, magához Istenhez kapcsolja. Ebben a jelképben a szerelem, a házasság és az életadás királyi **méltóságát** látjuk. Benne rejlik ugyanakkor a vértanúknak járó **koszorú** jelentése is; a házastársak is tanúk: áldozatos szeretetükkel Isten szeretetének tanúi.

A házasság szentsége életre szóló szövetség. Templomi házasságot csak azok köthetnek, akik komolyan gondolják, hogy jóban és rosszban egyaránt kitartanak hitvesük mellett. Mindemellett sajnos előfordul, hogy valakinek saját hibáján kívül zátonyra fut a házassága. Isten azonban, aki jóságos Atya, minden élethelyzetben ott áll gyermekei mellett. **Isten hűségében** a szeretet kudarcá közepette is bizonyosak lehetünk.

2. Az egyházi rend szentsége

Krisztus a Szentlélek által jelen van Egyházában. Tevékeny jelenlétét az egyházi rend szentségében részesülők teszik láthatóvá. Az ő szolgálatuk révén tudjuk, hogy Úr Jézus nem hagyta el népét, hanem együtt van Egyházával, mint annak élő és egyetlen Feje.

Az egyházi rend szentségének **három fokozata** a diakónus, a pap és a püspök. Az „egyházi rend” elnevezés azt jelzi, hogy a **püspökök, a papok és a diakónusok** biztosítják az Egyház életében a folytonosságot és a rendet. Szentelésük **kézzátétellel** történik. A püspökök szentelési láncolata egészen az apostolokig vezethető vissza. Ezt **apostoli folytonosságnak** nevezzük.

A papság vezető tagjai a **püspökök**. Az ő felelősségük és szolgálatuk az, hogy biztosítsák a hit és az egyházi gyakorlat igazságát és egységét.

A **papok** vezetik a helyi közösséget. Ők állnak a Szent Liturgia megünneplésének az élén. Tanítanak, prédikálnak, tanácsot adnak, s a megbocsátás és gyógyítás szolgálatát végzik.

Az Egyház **diakónusai** eredetileg a jótékonyásban és a karitatív munka végzésében segítették a püspököket. Ma inkább oltárszolgálatot látnak el; segítik a Szent Liturgia és más templomi szolgálatok végzését.

3. A betegek szentsége vagy szent kenet

Egy idős, sokat szenvedett pap tanácsolta egyszer: „Aki szent akar lenni, addig legyen, amíg egészséges, mert utána már nem megy. A keresztből nem lehet hintaszéket ácsolni.” Vannak, akik már gyermekként súlyos betegséget élnek meg; mások úgy érzik: a betegek szentsége ebben a korban még nagyon távol áll tőlük. Aki egészséges, adjon hálát érte Istennek, és kérje is imádságaiban a testi-lelki egészséget. Azt azonban már fiatalon is mindnyájunknak tudnunk kell: a betegség, **a szenvedés együtt jár az életünkkel**.

Az Úr Jézus vállalta az emberi élet minden szenvedését. A halálfélelem, a gúny, a leköpdösés, az elhagyatottság, a megaláztatás **lelki szenvedést** jelentettek számára. Ezt követték az embertelen kínzások, a keresztre feszítés, a haldoklás **testi fájdalmai**. Ő önként szenvedett értünk. Krisztus keresztjében ott van mindnyájunk keresztje – **a mi keresztleink pedig szilánkjai az ő keresztjének**. Ebben a tudatban erősít meg, s egyúttal testi-lelki gyógyulásunkat segíti a betegek szentsége. – „Beteg valaki közületek? Hívassa el az Egyház elöljáróit, és azok imádkozzanak fölötte, s kenjék meg olajjal az Úr nevében. A hitből fakadó ima megszabadítja a beteget, és az Úr talpra állítja. Ha pedig bűnöket követett el, bocsánatot nyer” (Jak 5,14-15).

A **betegek szentsége** kiszolgáltatásának lényegi mozzanata – a szentírási háttérnek megfelelően – az **olajjal való megkenés** és a kenés közben elhangzó **papi imádság**. Megrendítő részlete a szertartásnak a beteg fejére helyezett **nyitott evangélium**, amelyet a bűnbocsánatért mondott könyörgés kísér.

Az Egyház **megszentelő tevékenysége** nem korlátozódik a hét szentségre. Az Egyház **minden élethelyzetet, döntést, szolgálatot, eszközt** megszentel. A víz, és házszentelés mellett a gyertya-, barka-, pászka és a búzaszentelés, valamint a gyógynövények és a gyümölcsök megáldása is része szertartásainknak. Megáldja az Egyház a hosszú útra indulókat vagy a tanévet kezdő diákokat is. Isten kegyelme ezen áldások, **szentelmények** révén átjárja hétköznapijainkat.

LITURGIA

Dicsőült szent vértanúk, kik jól harcoltatok és nyertetek égi koronát, könyörögjete az Úrhoz, hogy üdvözítse a mi lelkünket. Dicsőség néked, Krisztus Isten, apostolok dicsekvése és a vértanúk öröme, kik hirdették az egyvalóságú Háromságot.

(Tropár a házasságkötés és a papszentelés szertartásában)

TÖRTÉNET

Két barát kapaszkodott fel jeges hóviharban a Himalája egyik hágójára. Útjuk során egy hóval belepett emberbe botlottak, akiben még pislákol az élet. Az egyik barát így szólt: – Hagyjuk itt a szerencsétlent, hiszen mi is alig vonszoljuk magunkat. – És elindult tovább. A másik vállára vette a félig megfagyott embert, s rogyadozó léptekkel ment barátja után. Nemsokára ismét egy hóval belepett emberre bukkant. A barátja volt az, de élet már nem volt benne. – A terhet nem vállalót megvette az Isten hidege, míg a terhet hordozó kimelegedett a súly alatt; életet mentett s életben maradt.

ÉRDEKESSÉG

Az a lehetőség, hogy valaki mind a hét szentséget fölvegye, keveseknek adatik meg. Akik házas férfiként vállalkoznak a görögkatolikus papi szolgálatra, azok mindkét, a hivatás szentségeként számon tartott szakramentumban, a házasság és az egyházi rend szentségében is részesülhetnek. Ők korábban nyilván meg voltak keresztelve/bérmálva, gyóntak, áldoztak. Súlyos betegségben pedig természetesen a betegek szentségének megerősítő kegyelmét is kérhetik.

Az egyházi rend három fokozata: a diakónus, a pap és a püspök. A pápa nem az egyházi rend „negyedik fokozata”. A mindenkori pápa Róma püspöke és a világegyház látható feje.